

Enskild motion

Motion till riksdagen 2015/16:283

av Tina Acketoft (FP)

Egenföretagare och graviditetspenning

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att skyndsamt utreda och ta fram samordnad reglering för egenföretagares möjlighet till graviditetspenning och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Rätten till graviditetspeng regleras idag i flera olika lagar och föreskrifter och genom olika myndigheter: Socialförsäkringsbalken (Försäkringskassan), Arbetsmiljöverkets föreskrift om gravida och ammande (Arbetsmiljöverket). Tidigare granskningar som gjorts visar att Försäkringskassan tar för lite hänsyn till den medicinska utvecklingen och hur arbetsmarknaden förändrats. Granskningen visar också att det är stora skillnader i landet mellan vem som får och vem som inte får ersättning.

Vid bedömningar vad gäller egenföretagares rätt till graviditetspenning kan konstateras att de olika lagarna och föreskrifterna tolkas olika både i dignitet, geografiskt och individuellt.

Grunder till graviditetspenning enligt Försäkringskassan:

”Du har rätt till graviditetspenning om du har ett fysiskt påfrestande arbete och din arbetsförmåga på grund av graviditeten är nedsatt med minst en fjärdedel. Ett fysiskt påfrestande arbete kan till exempel vara ett arbete som innebär tunga lyft eller påfrestande, ensidiga rörelser.

Du har också rätt till graviditetspenning om du har ett arbete som du inte får utföra på grund av risker i arbetsmiljön. Riskfaktorer för gravida kvinnor kan till exempel vara

arbetsuppgifter eller miljöer där du kommer i kontakt med skadliga ämnen som kan skada ditt barn. Din arbetsgivare har ansvaret för att bedöma om du kan fortsätta arbeta eller inte.”

Grunder till skydd för gravida och ammande enligt Arbetsmiljöverket:

”1 § Syftet med dessa föreskrifter är att förebygga att gravida kvinnor, nyligen förlösta kvinnor och kvinnor som ammar utsätts för faktorer eller förhållanden i arbetet som kan medföra ohälsa eller olycksfall.

2 § Dessa föreskrifter gäller all verksamhet där arbete utförs av arbetstagare som är gravid, har fött barn högst 14 veckor innan arbetet ska utföras eller ammar och som har underrättat arbetsgivaren om detta. Med arbetstagare jämställs i dessa föreskrifter den som hyrts in för att arbeta i verksamheten.”

Enligt Försäkringskassans bedömningsgrunder har man alltså endast rätt till graviditetspenning om arbetsgivare anser att du inte kan fortsätta arbeta i en riskfylld miljö. Då du som egenföretagare per definition inte har någon arbetsgivare som kan stänga av dig från arbete, faller alltså möjligheten till graviditetspenning för egenföretagaren oavsett om arbetsmiljön kan anses riskfylld enligt Arbetsmiljöverkets föreskrifter. Det rimliga borde vara att egenföretagaren i detta fall kan betraktas både som arbetsgivare och arbetstagare och alltså bedöma om/hur riskfylld miljön är.

Tina Acketoft (FP)